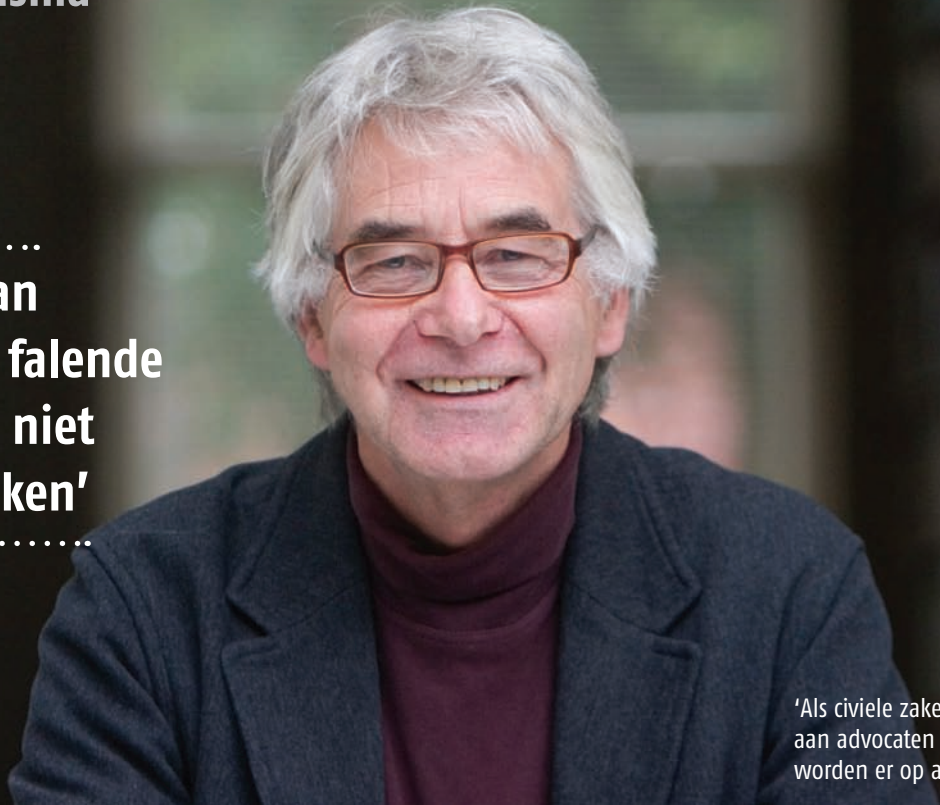

Wetenschapper vindt

Freek Bruinsma

'Spreken van structureel falende rechters, is niet hard te maken'

'Als civiele zaken lang duren ligt dat eerder aan advocaten dan aan rechters, maar rechters worden er op aangekeken'

Foto: Ronald Brokke

Rechters die dossiers niet lezen, wetsartikelen aan hun laars lappen of verdachten onbeschoft benaderen. De kritiek op rechters die een aantal advocaten onlangs spuide in de pers loog er niet om. De voorzitter van de Raad voor de Rechtspraak, Erik van den Emster, vindt het borrelpraat. Hoogleraar Bruinsma relativeert. En de redactie wil er graag advocaten over horen (zie kader).

Leon Heuts
journalist

Behelzen de klachten meer dan een rituele dans tussen rechters en advocaten? 'Ja', stelt de Utrechtse hoogleraar rechtssociologie Freek Bruinsma, tevens auteur van het bekende onderzoek *De Hoge Raad van onderen* (1999). Maar niet omdat rechters nu aantoonbaar structureel slechter zijn gaan functioneren. Het zegt eerder iets over de tijdgeest, die ertoe leidt dat advocaten en rechters kritischer tegenover elkaar zijn komen te staan. Want omgekeerd vinden rechters ook voldoende reden om ontevreden over advocaten te zijn.

Bruinsma: 'Volgens mij gaat het hier om incidenten. En er moet nogal wat gebeuren voordat je uit incidenten kunt concluderen dat er sprake is van een patroon. De advocaten die zich uitspreken zijn voornamelijk actief in het strafrecht. Daar hebben we inderdaad de laatste jaren een aantal geruchtmakende zaken gehad, waarbij rechters aantoonbaar niet goed hebben gefunctioneerd, bijvoorbeeld omdat ze behept waren met een tunnelvisie. Daar moet dus iets aan worden gedaan. Maar dan gaat het om één procent van de strafzaken, met veel publieke aandacht en

Oproep

Ervaringen met 'falende rechters'

Wat doen advocaten als zij een 'falende rechter' treffen? Iemand met gebrekkige kennis, iemand die partijen of advocaten steeds weer onheus bejegend. Iemand die... u zegt het maar. Er zijn formele mogelijkheden om te klagen (in het volgende nummer brengen we die in kaart): maken advocaten daar voldoende gebruik van? Misschien klaagt een advocaat liever helemaal niet als hij het de volgende week weer met die rechter moet doen, of speelt het probleem van falende rechters nauwelijks? Het *Advocatenblad* zoekt advocaten die willen vertellen over hun klachten, en zal over de inventarisatie indien gewenst geanonimiseerd publiceren. De redactie stelt uw reacties zeer op prijs.

· Zie voor adressen het colofon voorin dit nummer.

een complexe bewijslast. Natuurlijk, hier moet de hoogst mogelijke standaard gelden omdat een rechtsstaat het niet kan maken dat mensen onschuldig achter de tralies zitten. Maar om dan te spreken van structureel falende rechters, is wetenschappelijk niet hard te maken. Het strafrecht bestaat bijvoorbeeld merendeels uit doorsneezaken, waar juridisch niet zo veel te verspijkeren valt. Het is, zoals Michel Foucault al beschreef, een

discipline-industrie. Ik weet niet goed hoe ik me daarbij rechterlijke fouten moet voorstellen. En dan is er ook nog het civiel recht, waar al helemaal niets over is gezegd. En toch zal de kritiek van die advocaten, die is gebaseerd op incidenten in slechts een fractie van de strafzaken, de publieke beeldvorming over de gehele rechterlijke macht beïnvloeden.'

Rechters over falende advocaten

'Dat wil niet zeggen dat er geen problemen zijn. In het civiele recht zie je bijvoorbeeld in sommige specialisaties dat rechters een informatieachterstand op advocaten hebben. Bijvoorbeeld in het Europees recht: een beetje groot advocatenkantoor heeft daarvoor een eigen sectie. Wees dan maar eens onafhankelijk als rechter. Een ander probleem is de productiedruk: een rechter moet veel meer zaken afhandelen dan vroeger. Dan krijg je dus standaard- of korte motiveringen. Maar dat is toch nog wat anders dan aperte fouten maken.'

'Ik denk dat de tijdgeest veel bijdraagt aan negatieve beeldvorming, ook bij rechters over advocaten. Niet alleen

rechters maar ook advocaten maken zich zorgen – en ik denk terecht – over de commercialisering van de advocatuur. Wat is nog het verschil tussen een bedrijfsjurist, een fiscalist, een accountant en een advocaat op een commercieel kantoor? Ze hebben allemaal een adviespraktijk voor ondernemingen. Als er al geprocedeerd wordt, is dat om de wederpartij onder druk te zetten. Daar heeft de Amerikaanse rechtsocioloog Marc Galanter de term 'litigotiation' voor gebruikt: een activiteit waarbij tegelijk geprocedeerd en onderhandeld wordt. En dan kan het vertragen van procedures strategisch zijn. Als civiele zaken lang duren ligt dat vaak meer aan advocaten dan aan rechters, maar de rechters worden er op aangekeken.'

'In het strafrecht is het de wisselwerking tussen de media en de publieke opinie die rechters, advocaten en het OM uit elkaar speelt. Het OM ontpopt zich in grote zaken steeds meer als *crime fighter*. Rechters proberen soms nog wel in te brengen dat hogere straffen niet werken, maar steevast gaat de politiek dan steigeren. Dat leidt tot gespannen

verhoudingen, waarbij ook de advocatuur zich steeds assertiever opstelt. Negatieve beeldvorming ligt dan op de loer. Het magistratelijke onderonsje, waarbij het OM, advocaten en rechters zich min of meer gezamenlijk afvroegen wat aan te vangen met verdachte Piet, die alweer de fout is ingegaan, is voorbij.'

Bieden transparantie en een einde aan het 'geheim van de raadkamer' een oplossing voor dit wederzijdse wantrouwen? Bruinsma: 'Ik denk dat aan openheid en transparantie grenzen zijn. Rechters zullen zich anders gaan gedragen als het geheim van de raadkamer wordt opgeheven. En er zit ook een grens aan hoe helder een vonnis kan worden gemotiveerd. In theorie kan het altijd helderder. Maar volgens de zogeheten attributietheorie zal de verliezer in een rechtszaak altijd de schuld geven aan anderen, bij voorkeur aan de rechter. Al is het vonnis een en al Jip-en-Janneketaal, hij zal toch omkijken in wrok en zeggen: "ik begrijp er niks van". Wat hij eigenlijk zegt, is: "ik wil het niet begrijpen".'

(advertenties)

Achtung Deutschland!

Onze twee Duitse advocaten:

- wijzen u op de risico's en kansen naar Duits recht
- kunnen in geheel Duitsland voor u procederen
- beheersen de Nederlandse taal

Dijks Leijssen Advocaten & Rechtsanwältinnen

Boddenkampsingel 76 Postbus 76, 7500 AB Enschede NL
Telefoon: +31(0)53 433 54 66 Telefax: +31 (0)53 433 10 01
Website: www.dijksleijssen.nl E-mail: info@dijksleijssen.nl

Al meer dan 25 jaar met recht grensverleggend

F R U Y T I E R

Lawyers in Business

Fruytier Lawyers in Business is op zoek naar **één of twee partners** om de huidige maatschap te versterken. Fruytier Lawyers in Business voert vanuit een schitterend pand op de Keizersgracht de commerciële (deels internationale) ondernemingsrechtpraktijk. Thans zijn er twee partners en vijf medewerkers werkzaam.

Wij zijn op zoek naar volwaardige partners (met of zonder medewerkers) en/of advocaten die binnen afzienbare tijd op eigen benen kunnen staan. Bent u een aansprekende persoonlijkheid met visie en wenst u – net als wij – een goede club in een leuke setting neer te zetten en uit te bouwen, dan vernemen wij graag van u.

Voor meer informatie over ons kantoor en de door ons gevoerde praktijk verwijzen wij u naar onze website: www.flfb.nl, of verzoeken wij u telefonisch contact op te nemen met mr. Marcel Fruytier of met mr. Vincent Rutgers.

Fruytier Lawyers in Business is gevestigd op de Keizersgracht 442, 1016 GD Amsterdam, tel. nr. 020-5210130. U kunt uw interesse laten blijken per e-mail via mfruytier@flfb.nl of per post, ter attentie van mr. Marcel Fruytier.

KB
systeem mappen

gratis
proefmap?
023-5422184

De Trias dossiermap

"DE NIEUWE MAP VOOR DE ADVOCATUUR"

- 12 KLEUREN
- ELASTIEK
- ONVERSLIJTBAAR

postbus 9687
2003 LR Haarlem
kb@systeem mappen.nl
www.systeem mappen.nl